

Motion till riksdagen 2025/26:3366

av **Mats Berglund m.fl. (MP)**

Kulturljudzoner och bättre villkor för livekulturen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att stärka livekulturens förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturljudzoner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler spelplatser och livescener och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om livekulturens infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arrangörsledet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till riksorganisationerna och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om replokaler och musikhus och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av stärkta folkhögskolor och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturskolans centrala roll för livekulturen och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om artisters och kulturarbetares villkor och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om andrahandsförsäljning av biljetter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det levande kulturlivet behöver leva mer

Kulturen bygger starka, självständiga och fria människor. Fria människor bygger starka, motståndskraftiga och hållbara samhällen. Det levande kulturlivet är en omistlig del i såväl städer som mindre orter och på landsbygden. Betydelsen av ett levande, fungerande kulturliv – med biografer, teatrar, konserthus och scener i olika storlekar för musik, teater och konst – går inte att underskatta. Exemplet från det nu hårt krigsdrabbade Ukraina talar tydligt; utan den levande kulturen hade landet och dess befolkning inte förmått att stå upp mot den ryska fullskaliga invasionen. Livekulturen behövs för beredskapen, men också för att vi ska må bra som människor och för ett fungerande samhälle.

Miljöpartiet vill se ett levande kulturliv över hela landet, där människor både kan uppleva och utöva kultur på bra och rättvisa villkor. Vi vill stärka kulturen som en naturlig del av samhället genom att införa kulturljudzoner, stärka livekulturens infrastruktur och sätta stopp för att olika privata bolag skor sig på människor som bara vill uppleva kultur genom att införa ett förbud mot försäljning av andrahandsbiljetter till överpris och öka tillgången till replokaler.

Vi menar att regeringen bör tillsätta en utredning för att stärka livemusikens, den fria kulturens och den ideella kulturens förutsättningar på såväl nationell, regional som lokal nivå. Den här motionen berör delarna i en sådan utredning och satsning.

Kulturljudzoner

Förutsättningarna för nattlivet och för levande musik och kultur, i synnerhet i våra städer, har förändrats de senaste decennierna. Ökande hyreskostnader, krav på fler bostäder inom den befintliga ytan och en minskad tolerans för ljud och störningar har tvingat flera musik- och kulturscener att stänga.

För att skapa en mer tillåtande attityd och skapa bättre förutsättningar för livemusik och kultur vill Miljöpartiet stärka möjligheten att införa kulturljudzoner i landets kommuner. Kulturljudzoner innebär att kommuner ska kunna peka ut särskilda kulturkvarter, alltså särskilt avgränsade områden där ljud från exempelvis konserter tillåts i högre grad än i vanliga bostadsområden. På så vis blir det tydligare för både grannar, arrangörer och besökare vad som gäller, och vi kan värna både stadens puls och människors trivsel.

Den här typen av zoner finns redan inom den kommunala planeringen i exempelvis Malmö. Även Göteborg har kommit en bra bit på vägen, och har under 2025 tagit fram rapporten *Plats att låta*¹, där Ringön i Göteborg pekas ut som en plats för stadens första kulturljudzon. Utöver Ringön beskrivs flera platser för permanenta och tillfälliga kulturljudzoner i rapporten.

För att jämna ut och stärka förutsättningarna för Sveriges kommuner vill Miljöpartiet se ett nationellt regelverk som möjliggör för kommunerna att peka ut särskilda kulturkvarter för att göra städerna mer levande och attraktiva. Vi anser att regeringen bör se över de kulturljudzoner som finns idag, samt ta till sig de inventeringar och rapporter som redan producerats och utreda frågan kring behov, förutsättningar och möjligheter samt villkor för ett nationellt regelverk kring särskilda kulturkvarter och kulturljudzoner i Sveriges kommuner.

Livemusiken infrastruktur

Fler scener och spelplatser

Utöver kulturljudzoner och särskilt utpekade kulturkvarter är det önskvärt att hitta lösningar för fler scener och lokaler för livemusik även i den övriga planeringen. I synnerhet de större städerna har andra utmaningar än mindre orter och landsbygden. Tätheten i bebyggelsen, hyresnivåerna och bullerproblematiken är några av de utmaningarna. Men även mindre orter där det idag saknas såväl musikhus, kulturhus och scener kan ha behov av mer livekultur. Regionernas kulturstrategier och de regionala utvecklingsplanerna behöver i högre utsträckning peka ut möjligheter för fler scener och spelplatser.

1

[https://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/8D82C522916BCDCEC1258CED002053AE/\\$File/01_Rapport_kulturljudzoner_plats_att_lata.pdf?OpenElement](https://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/8D82C522916BCDCEC1258CED002053AE/$File/01_Rapport_kulturljudzoner_plats_att_lata.pdf?OpenElement)

Arrangörsledet

För att stärka livemusikens infrastrukturer behöver det offentliga ge bättre förutsättningar för arrangörerna. Även stödet till riksorganisationerna inom kulturen behöver stärkas. Under Tidö-regeringens styre har stödet från kulturrådet urholkats kraftigt, den utvecklingen behöver brytas. I synnerhet är det den ideellt organiserade kulturen som behöver få större möjligheter.

Replikalkrisen

De senaste årens ojämförligt stora nedskärningar på studieförbunden har framförallt drabbat studieförbundens kulturverksamhet och verksamheten på mindre orter och i glesbygd. Studieförbunden i samverkan har visat att runt 20 000 personer kommer att förlora sin replokal på grund av Tidö-regeringens neddragningar. Därtill stänger musikhus och lokaler och verksamheter i studieförbundens regi över hela landet.

Utvecklingen måste brytas snaras. Studieförbunden med sin verksamhet och sina öppna lokaler är omistliga för landets kulturliv, men också för den levande kulturen. Utan replokaler – inget svenskt musikunder, och inga nya spännande band, nya musiker och ny levande musik. Miljöpartiet anser att medlen till studieförbunden både behöver återställas och att ytterligare medel tillförs genom ett samlat anslag till folkbildningsrådet.

Kompetensförsörjningskedjan

Kulturskolan – folkhögskolor – konstnärliga högskolor

Det svenska musikundret har härletts till en kedja av utbildningar för barn och unga. Den kommunala musikskolan och kulturskolorna i kommunal regi har vuxit fram genom hela 1900-talet och varit en förutsättning för att hundratusentals barn och unga har fått möjlighet att pröva på ett musikinstrument, sång, teater eller att uttrycka sig genom bild, form och film. Idag finns kulturskolor i nästan alla Sveriges kommuner. Miljöpartiet vill stärka kulturskolan genom att höja det statliga stödet till kulturskolorna och införa en kulturskolelag.

Folkhögskolornas kulturella utbildningar har fungerat både som förkovran, bildning och utbildning för blivande och professionella musiker. Folkhögskolorna har en avgörande roll i kompetensförsörjningskedjan för musiker. En hög andel av studenterna på de konstnärliga högskolorna har studier från folkhögskolan bakom sig. Uteblivna

uppräknningar i Tidö-regeringens budgetar har drabbat landets folkhögskolor svårt. 8 av 10 folkhögskolor har tvingats till nedskärningar i personal, deltagare och kursutbud bara under det senaste året på grund av Tidö-regeringens neddragningar. Anslagen till folkbildningsrådet för studieförbund och folkhögskolor bör samlas till ett gemensamt anslag och både återställas till nivån innan Tidö-partierna skar hårt i det och därutöver tillföras ytterligare medel för att möjliggöra en återstart för folkbildningen och för kulturlivet.

Det är också avgörande att våra konstnärliga högskolor får det stöd som krävs. Dessa utbildningar är viktiga för att Sverige ska fortsätta vara ett land där konst och kultur ges hög status, kvaliteten är internationellt erkänd och nya generationer av kulturutövare kan växa fram. Den levande kultur och livemusiken behöver utbildade musiker på hög nivå. Miljöpartiet menar därför att regeringens generella besparingar på de konstnärliga högskolorna återställs.

Artisters och kulturarbetares villkor

Musiker och andra verksamma inom livekulturen lever ofta med osäkra villkor och oregelbundna inkomster, vilket gör trygghetssystemens utformning avgörande för deras möjlighet att fortsätta skapa. Stipendier spelar en central roll för att ge tid och utrymme till konstnärligt arbete, men nuvarande regler riskerar att straffa mottagare genom att påverka sjukpenning eller A-kassa. Därför bör statliga konstnärsstipendier räknas som sjukpenninggrundande inkomst (SGI), och SGI ska också kunna beräknas på historisk inkomst för att bättre spegla musikens och kulturens varierande arbetsvillkor. Detta är särskilt viktigt i musikbranschen där inkomster från konserter, turnéer och projekt kan skifta kraftigt från år till år.

Samtidigt är livemusiken en av kulturens mest publika och samhällsbärande uttrycksformer, och förutsättningarna för musiker måste stärkas om livekulturen ska fortsätta blomstra i hela landet. Frilansare som utgör kärnan i musiklivet behöver stabilare villkor, och här har konstnärsallianserna visat sig framgångsrika genom att ge tryggare arbetsliv, kompetensutveckling och bättre möjligheter att matchas med nya uppdrag. Därför bör de statliga medlen till konstnärsallianserna säkras och utökas, samtidigt som fler musiker och yrkesgrupper inom livekulturen inkluderas i systemet. På så sätt kan fler leva på sin musik, fler scener hållas levande och fler möten mellan publik och musik uppstå – till nytta för både musiker och samhället i stort.

Andrahandsförsäljning av biljetter

Idag köper och säljer olika bolag biljetter till kulturevenemang till överpris. Trots att köp via botar förbjöds 2022 efter ett EU-beslut fortsätter andrahandsförsäljningen. EU-direktivet ställer upp minimikrav men ger utrymme för länderna att gå längre för att stärka konsumentskyddet, till exempel genom reglering av vidareförsäljningspriser.

I praktiken innebär detta att privata aktörer fortfarande kan köpa upp stora mängder biljetter och sälja vidare till kraftigt höjda priser. Det är publiken, artisterna och arrangörerna som får betala priset, samtidigt som kultursektorn pressas hårt av inflation och minskade offentliga stöd. Detta kryphål riskerar att ytterligare undergräva möjligheten att hålla liv i kulturen.

Miljöpartiet föreslår därför en lag som förbjuder vidareförsäljning av biljetter till ett högre pris än ursprungspriset, och även förbjuder att sådana biljetter erbjuds till försäljning. Flera länder – bland annat Belgien och Danmark – har redan infört sådana regler, där det dessutom finns straffrättsliga sanktioner för att underlätta lagföring. Sverige bör följa efter för att skydda både kulturens publik och de som skapar den.

Mats Berglund (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Jan Riise (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Camilla Hansén (MP)

Ulrika Westerlund (MP)